

δεν τελειώνουν ίσαμε εδώ», «Δεν Ξεχνούμε - Αγωνιζόμαστε», «Αγώνας μέχρι τη Λευτεριά και τη Δικαίωση».

Θα αγναντέψουν ακόμη μια φορά την Κυθρέα και θα αντλήσουν δύναμη και αντοχή στο δύσκολο αγώνα που διεξάγουν, μέχρις ότου ξαναχτυπήσουν χαρμόσυνα οι καμπάνες σε όλα τα τουρκοκρατούμενα χωριά και τις πόλεις μας για να διαλαλήσουν τη λευτεριά και τη λύτρωση της Κύπρου. Μέχρι την άγια κείνη ώρα ένα είναι το σύνθημα τους: ΔΕΝ ΞΕΧΝΩ.

Δεν ξεχνούν έστω και αν έχουν περάσει

δώδεκα ολόκληρα χρόνια, και ποτέ δεν θα ξεχάσουν τις ρίζες τους, τα ήθη και τα έθιμά τους, την σκλαβωμένη από τον Τούρκο εισβολέα όμορφη Κωμόπολή τους. Αλλά δίνουν την υπόσχεση πως ΟΣΟ ΚΑΙ ΕΝΟΣ ΞΕΡΙΖΩΜΕΝΟΥ ΚΥΘΡΕΩΤΗ Η ΚΑΡΔΙΑ ΘΑ ΚΤΥΠΑ ΣΤΑ ΣΤΗΘΙΑ, Η ΠΑΛΗ ΚΑΙ Ο ΑΓΩΝΑΣ ΓΙΑ ΤΗΝ ΛΕΥΤΕΡΙΑ ΚΑΙ ΤΗ ΛΥΤΡΩΣΗ ΤΗΣ ΚΥΘΡΕΑΣ ΜΑ ΚΑΙ ΤΗΣ ΚΥΠΡΟΥ ΟΛΟΚΛΗΡΗΣ ΔΕΝ ΠΡΟΚΕΙΤΑΙ ΝΑ ΣΙΓΗΣΕΙ.

ΓΙΩΡΓΟΣ ΣΤ. ΠΕΤΑΣΗΣ

Δικηγόρος,

*Μέλος της Εκτελεστικής Επιτροπής
Σωματείου Ελεύθερη Κυθρέα.*

ΚΥΘΡΕΑ: 12 ΧΡΟΝΙΑ ΘΥΜΗΣΗΣ ΚΑΙ ΑΓΩΝΑ

*Της ΕΛΛΙΤΣΑΣ ΣΤ. ΣΤΥΛΙΑΝΙΔΟΥ
Β.Γ.Γ. «Ελεύθερης Κυθρέας»*

Η ΚΥΘΡΕΑ και η περιοχή της, δηλαδή το Νέο Χωρίο Κυθρέας, το Έξω Μετόχι, η Βώνη, το Παλαίκυθρο και το Τραχώνι, κατελήφθησαν στη Β΄ τουρκική εισβολή στις 14 του Αυγούστου ανήμερα του δεκαπενταύγουστου. Αυτή την αποφράδα μέρα χάσαμε τα χωριά μας.

Στην Κυθρέα, από την πρώτη τουρκική εισβολή φιλοξενήσαμε πολλούς πρόσφυγες από την επαρχία Κερύνειας καθώς και το νοσοκομείο Κερύνειας.

Στήθηκε επίσης στην Κυθρέα ένα Νοσοκομείο για τις ανάγκες των στρατιωτών μας τακτικών και εφέδρων το οποίο επανδρώθηκε από γιατρούς και εθελοντές νοσοκόμους. Εγώ ήμουν εθελόντρια αδελφή και βοηθήσαμε όσο μπορούσαμε όλα τα παιδιά που κατέφευγαν εκεί πληγωμένα ακόμα χειρουργούσαμε ορισμένα περιστατικά. Το νοσοκομείο κάλυπτε περιοχή επιχειρήσεων από Αγ. Χρυσόστομο, Πενταδάκτυλο μέχρι και το Τζάδος. Είχαμε 35 κρεβάτια και ήταν συνέχεια γεμάτα. Είχαμε και νεκρούς. Ήταν μια φοβερή εμπειρία που δεν την εύχομαι σε κανένα να ξαναζήσει.

Με την κατάληψη της Κυθρέας, περιχώρων και Μεσαορίας μέχρι και την Αμμόχωστο εκγλωβίστηκαν πολλά άτομα από την

περιοχή και κρατήθηκαν άνδρες και γυναίκες ξεχωριστά στο δημοτικό σχολείο και την εκκλησία της Βώνης. Πολλούς σκότωσαν κατά την διάρκεια του εγκλωβισμού. Τους άλλους τους απελευθέρωσαν με ειδική συμφωνία.

Στην περιοχή μας παγιδεύτηκαν και πολλοί στρατιώτες και αξιωματικοί. Πολλοί μεταφέρθηκαν στις φυλακές της Τουρκίας, άλλοι αγνοούνται, μερικοί επέστρεψαν και πολλές ανεπιβεβαίωτες πληροφορίες μιλούν για κάψιμο στα τουβλοποιεία της Μιας Μηλιάς.

Το σωματείο έχει καθιερώσει σαν ετήσιο θεσμό μνημόσυνο για τα θύματα της τουρκικής εισβολής περιοχής Κυθρέας σαν ελάχιστο φόρο τιμής και ευγνωμοσύνης. Γιατί στάθηκαν αληθινά παλληκάρια στην εισβολή, στην μάχη και στο θάνατο. Γιατί έχουν καταξιωθεί στην ιστορία σαν φωτεινά μετέωρα και είμαστε περήφανοι γι' αυτούς. Γιατί, ίσως, θέλουμε να μοιραστούμε λίγο από τη δόξα τους!

Τη μέρα της πτώσης της Κυθρέας τις 14 του Αυγούστου, αποφασίσαμε από φέτος, όπως όλοι οι κάτοικοι της περιοχής Κυθρέας, κάνουν μια πορεία διαμαρτυρίας και ολονύκτια καθιστική εκδήλωση στο φυλά-

κιο του Λήδρα Πάλλας, στο τείχος του αισχους και της ντροπής. Με τον τρόπο αυτό ξαναζούμε λίγο τις τραγικές στιγμές που όλοι περάσαμε ανήμερα του δεκαπενταύγουστου. Ξανασιμύουμε και πάλι για να επανασυνδεθούμε και ν' ανδρειώσουμε όλοι μαζί το αγωνιστικό μας φρόνημα. να ξαναζήσουμε τα θιώματα και τις εμπειρίες που μας συνέδεαν χρόνια και με μιας, άθελά μας, κόπηκαν και ξεριζωθήκαμε. Και έτσι πολλοί μαζί, στην κατ' εσχολή θρησκευτική γιορτή και αργία του χριστιανισμού, στην καρδιά του καλοκαιριού, ξανασιμύσαμε και θυμηθήκαμε και κλάψαμε και είπαμε ότι θ' αγωνισθούμε για να κερδίσουμε τη γη μας, τα σπίτια και τα δένδρα μας, τον κεφαλόβρυσσο και τους τάφους των προγόνων μας. Να ξαναζήσουμε τις παιδικές μας θύμησες και αναμνήσεις, να ΞΑΝΑΖΗΣΟΥΜΕ, αν θέλετε, σταματώντας τον χρόνο και συνεχίζοντας απ' εκεί που μείναμε, ανανεωμένοι και φωτισμένοι μέσα από τα λάθη και τα μαθήματα του παρελθόντος, που μόνο ντροπή, λύπη και σπαραγμό, πιστεύω, μπορεί να προκαλέσει σε κάθε λογικά σκεπτόμενο άνθρωπο.

Μια εκδήλωση όμως και μια διαμαρτυρία δεν είναι αρκετή για μας. Θέλουμε πολλές και πιο πολλές ακόμα θα κάνουμε. Γι' αυτό και αύριο Κυριακή 2 του Νιόθρη θα κάνουμε την Β' αντικατοχική μας πορεία αυτή τη φορά προς τα χωριά μας. Την Κυθρέα, το Νέο Χωριό Κυθρέας, το Τραχώνι, το Παλαΐκυθρο, τη Βώνη, το Έξω Μετόχι.

Θα πάμε μέχρι το τελευταίο φυλάκιο, μέχρι την τελευταία σπιθαμή γης που μας επιτρέπεται να πατήσουμε, για να βροντοφωνάξουμε από τα θάβη της ψυχής μας πως αυτή η γη είναι δική μας και θα μείνει δική μας. Πως αυτά τα χωριά και τα χώματα ήταν, είναι και θα γίνουν δικά μας. Πως εμείς οι κάτοικοι της πειροχής Κυθρέας δεν πιστεύουμε σε χαμένες πατρίδες αλλά είμαστε πάντα φρουροί στα κάστρα και στις επάλξεις, για να φωνάζουμε την αδικία που μας έγινε και πως απόφαση μας είναι να πάμε στα σπίτια και τα χωριά μας.

Θα πάμε ν' αγναντέψουμε έστω και από μακριά τον Πενταδάκτυλο που ντροπιασμένος μας περιμένει με το τεράστιο μισοφέγγαρο και τ' άστρα που πληγίασαν τα σω-

θικά του. Να δούμε τις εκκλησίες μας που λεηλατήθηκαν, μαδηθήκαν και συλήθηκαν. Να κοιτάξουμε τα καμπαναριά μας που σίγησαν και στέκονται βουθά και θλιμμένα και μας καρτερούν τη μέρα της λύτρωσης και της επιστροφής να βροντοκτυπήσουν την επιστροφή, λύτρωση και τη δικαίωσή μας. Ν' αγναντέψουμε τα σπίτια και τα σχολεία μας, που σα φαντάσματα στέκονται 12 ολόκληρα χρόνια τώρα, άλλα άδεια και άλλα κατοικημένα και τουρκοπατημένα, να περιμένουν υπομονετικά εμάς να τα ξανακατοικήσουμε. Μας περιμένουν οι ελιές και οι λεμονιές μας, που κι αν τις ξέραναν - γιατί ποτέ δεν τις αγάπησαν - θα τις αναστήσουμε. Μας περιμένει ο κεφαλόβρυσσος μας που στέρεψε τα δάκρυα καρτερώντας μας. Γι' αυτό θα πάμε μέχρι εκεί, για να ορκιστούμε ότι θα πηγαίνουμε κάθε χρόνο μέχρι εκεί, ώσπου να πάμε και παραπέρα. Στα χωριά μας, στον τόπο μας, στα σπίτια μας. Γιατί εκεί γεννηθήκαμε, εκεί ζήσαμε εκεί ανήκουμε και εκεί θα πεθάνουμε.

Δε θα χάνουμε καμιά ευκαιρία που δε θα συναντιόμαστε. Θα γιορτάζουμε ευλαβικά όλες τις θρησκευτικές γιορτές της Κυθρέας και περιχώρων όπως και πριν. Πάντα το ίδιο και όλοι μαζί γιατί για μας τίποτε δεν άλλαξε. Είμαστε οι ίδιοι και εδώ και εκεί. Πάντα Κυθρεώτες. Θα τις γιορτάζουμε, γιατί κάθε φορά που συναντιόμαστε αναβαπτίζομαστε. Γιατί κάθε φορά που κάθε Κυθραιώτης σφίγγει το χέρι του άλλου Κυθρεώτη επαναλαμβάνεται μυστικά και ενδόμυχα και ένας όρκος. Δε λέμε πια «τι γίνεσαι» αλλά λέμε «θα ξαναπάμε, δεν είναι»; Είναι μια υπόσχεση και ένας όρκος που δίνει ο ένας στον άλλο.

Θα ξαναπάμε σίγουρα και θα γιορτάζουμε και θα κτυπούν τα καμπαναριά των 8 εκκλησιών της Κυθρέας και των παρεκκλησιών και οι καμπάνες των περιχώρων γιατί το αξίζουμε. Γιατί ποτέ δεν ξεχάσαμε τα χωριά μας. Γιατί πάνω από όλες τις επάλξεις και όλα τα μέτωπα αγωνιζόμαστε. Γιατί πάντα αναθαθιζόμαστε και εντατικοποιούμε τον αγώνα του προσφυγικού δυναμικού για επιστροφή στις ρίζες μας. Γιατί πάντα θ' αγωνιζόμαστε για τη δικαίωση για μια λύση βασισμένη στις αποφάσεις και ψηφίσματα του ΟΗΕ για μια Κύπρο χωρίς σύνορα και

τείχη. Για μια Κύπρο χωρίς την ντροπή που μας έγινε. Για να ξαναβρούμε την τιμή μας και την εθνική υπερηφάνειά μας. Για μια Κύπρο χωρίς εγκλωβισμένους και αγνοου-

μένους. Για μια Κύπρο πραγματικά ΕΛΕΥΘΕΡΗ. Για μια ΚΥΠΡΟ ΔΙΚΗ ΜΑΣ.

ΕΛΛΙΤΣΑ ΣΤΥΛΙΑΝΙΔΟΥ

ΚΥΘΡΕΑ: ΣΤΗ ΣΚΙΑ ΤΟΥ ΠΕΝΤΑΔΑΚΤΥΛΟΥ

Με την ευκαιρία της πορείας των Κυθρεωτών στη θύμηση όλων των κατοίκων της περιοχής Κυθρέας περνά ο αγέρωχος Πενταδάκτυλος που σαν πυργοδεσπότης από ψηλά ατενίζει την κατάφυτη Κωμόπολη, που αρχίζει από τις υπώρειές του για να καταλήξει στον διάπλατο κάμπο. Χωρίζει έτσι την πλούσια Κυθρέα σε ορεινή και πεδινή. Με δυο ενορίες (Χαρδακιώτισσα και Συρκανιά) στην πρώτη και άλλες τέσσερις ενορίες στη δεύτερη (Άγιος Ανδρόνικος, Άγιος Γεώργιος, Αγία Μαρίνα, Τίμιος Σταυρός (Χρυσίδα).

Μα το βλέμα του πλανάται ακόμη πιο πέρα στον κάμπο και αντικρύζει τα χωριά Βώνη, Νέο Χωριό, Παλαίκυθρο και Έξω Μετόχι. Όλα θλιμμένα και περιλυπα, έρημα και σχεδόν ακατοίκητα με κάπου τους Τούρκους στρατιώτες να πηγαινοέρχονται στις συνηθισμένες τους περιπολίες. Συγκλονίζεται κι αυτός για την τέτοια κατάντια του τόπου.

Πέρασε παρόμοιες θλίψεις και στερήσεις κατοίκων ο αιωνόβιος Πενταδάκτυλος στην εποχή των Σαρακηνών, μα βρέθηκε τότε ο Άγιος Δημητριανός επίσκοπος Κυθρέας, να επανορθώσει την ερήμωση της περιοχής από τους άγριους Τουρκοαράβες. Με επιμονή και υπομονή, με ικεσίες και παρακλήσεις στο Χαλίφη της Βαγδάτης, ξανάφερε πίσω το ποίμνιο του για να

ριζώσει στα ιερά χώματα και ν' αναπτυχθεί στη σημερινή κωμόπολη της Κυθρέας. Μα και σήμερα πιστεύει πως θα γίνει το μεγάλο θαύμα της επανεγκατάστασης των προσφύγων παιδιών του από κάποιο Άγιο της περιοχής.

Μα ο κακοτράχαλος Πενταδάκτυλος δεν είναι μόνο πηγή παράδοσης, ιστορίας και θρύλου. Είναι παράλληλα και πηγή πλούτου. Η γρανιτένια ασβεστόπετρα του που κάμνει τον ασβέστη και τα σκύρα οδοποιίας και οικοδομής τα 25% της όλης παραγωγής τούτων στην Κύπρο προέρχονταν από τον Πενταδάκτυλο εξαιτίας της σκληρότητας και ανθεκτικότητας της πέτρας του.

Η ασβεστόπετρα του ακόμη με τη μεγάλη απορρόφηση του νερού της βροχής τροφοδοτεί αδιάλειπτα την πηγή του Κεφαλόβρουσου που είναι η ζωτικότητα όλης της γύρω περιοχής.

Ο αγέραστος Πενταδάκτυλος είναι υπόδειγμα καρτερίας και αντοχής για μας τους πρόσφυγες. Ας αντλήσουμε απ' αυτό πίστη και θάρρος για συνέχιση του δίκαιου αγώνα μας μέχρι τη δικαίωση και την επιστροφή.

Ο Πενταδάκτυλος μας περιμένει να μας δεχτεί στην αγκαλιά του και να μας προστατεύσει μελλοντικά από κάθε επιβουλή ξένου κατακτητή.

ΧΡ. ΠΕΤΣΑΣ

*Πρόεδρος του Σωματίου
«Ελεύθερη Κυθρέα»*